

Crna Gora
Ministarstvo finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 03-02-430/23-5830/2

Podgorica, 06.09.2023. godine

MINISTARSTVO EVROPSKIH POSLOVA
- n/r rukovoditeljki radom ministarstva, gospođi Ani Novaković Đurović -

Poštovana gospođo Novaković Đurović,

Povodom *Predloga finansijskog Sporazuma za program Interreg IV-B Program Dunavskog regiona 2021 - 2027*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Predloženim Finansijskim sporazumom definišu se uslovi finansiranja i sprovođenja programa saradnje Interreg IV-B Program Dunavskog regiona 2021 - 2027, dok se njegovim potpisivanjem obezbjeđuje učešće Crne Gore u Programu i pristup fondu za sprovođenje samog Programa i projekata na području Crne Gore.

Na tekst Predloga sporazuma i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni akt i izvještaj o analizi uticaja propisa, utvrđeno je da je za sprovođenje ovog Sporazuma potrebno obezbijediti finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore kako bi se kofinansirala tehnička podrška za sprovođenje Programa. Ukupan iznos kontribucije za Crnu Goru iznosi 41.629,63€. Plan plaćanja navedenih finansijskih sredstava je raspoređen na period od 6 godina, odnosno na period od 2022 do 2027. godine. Izvještajem se navodi da implementacijom ovog propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze, odnosno potpisivanjem Sporazuma Crna Gora se obavezuje na plaćanje finansijske kontribucije za učešće u Programu. Dodatno, implementacijom propisa ostvariće se prihod za budžet Crne Gore po principu refundacije 80% ukupnog iznosa realizovanih projekata. Takođe, usvajanjem propisa nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, u načelu, nema primjedbi na *Predlog finansijskog Sporazuma za program Interreg IV-B Program Dunavskog regiona 2021 - 2027*, uz napomenu da se sredstva potrebna za realizaciju pomenutog Predloga usklade sa sredstvima koja će biti opredijeljena godišnjim zakonima o budžetu.

S poštovanjem,

MINISTAR

mr Aleksandar Damjanović

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ

MINISTARSTVO EVROPSKIH POSLOVA

NAZIV PROPISA

Predlog Finansijskog sporazuma za Interreg IV-B Program Dunavskog regiona 2021-2027

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Finansijskim sporazumom za Interreg IV-B Program Dunavskog regiona 2021-2027 (dalje u tekstu Program) utvrđuju se uslovi finansiranja i sprovođenja Programa, dok se njegovim potpisivanjem obezbjeđuje učešće Crne Gore u Programu, i pristup fondu za sprovođenje samog Programa i projekata na području Crne Gore. Potpisnice ovog Sporazuma su Evropska komisija, Upravljačko tijelo Programa – Kabinet predsjednika Vlade Mađarske i Vlada Crne Gore.

Kao takav, Finansijski sporazum obezbjeđuje uslove za rješavanje problema i izazova koji se tiču prije svega održivog razvoja, inovacija i inovacionih kapaciteta, očuvanja prirodnih resursa, linearne odnosno cirkularne ekonomije, smanjenje svih oblika zagađenja, prevencije rizika od prirodnih katastrofa, kao i problema dispariteta među zemljama učesnicama u Programu.

Ovi problemi i izazovi uzrokovani su klimatskim promjenama, ekonomskim krizama, pandemijom, uticajem globalnih promjena na resurse na području Dunavskog regiona, kao i nedostatkom usklađenih pristupa zemalja ovog područja. Prekomjerna i nestrateska eksploatacija resursa je takođe jedan od uzroka.

Posljedice navedenih problema i izazova su negativan uticaj na zdravlje ljudi, ugrožavanje biodiverziteta, suša, pad ekonomskih aktivnosti, zagađenje cjelokupne životne sredine uključujući i urbana područja. Programska teritorija ima izrazito fragmentisan politički i administrativni karakter, koji je dodatno otežan ekstremnom ekonomskom različitosti zemalja regiona. Evropske mjere za bolju povezanost, zajedno s pristupnom i susjedskom politikom, stvaraju novu, jedinstvenu istorijsku situaciju za bolju integraciju područja Dunavskog regiona. Stoga, stvaranje bolje institucionalne platforme i transnacionalne saradnje u cilju teritorijalne, ekonomske i socijalne integraciju predstavlja glavnu misiju Programa Dunavskog regiona.

Imajući na umu osjetljivost i prilike programskog područja, subjekti koji su oštećeni ili to mogu biti ovim izazovima jesu prije svega stanovnici ovog područja, samim tim i stanovnici Crne Gore. Ugrožene su i crnogorske institucije i organizacije usled velike disproporcionalnosti ozbiljnosti problema i njihovih kapaciteta za njihovo rješavanje, usled čega im je potrebna podrška za suočavanje i rješavanje istih, ali i usklađen pristup u rješavanju sa ostalim zemljama.

Ukoliko se Finansijski sporazum ne bi potpisao, prethodno navedeni problemi bi se dodatno produbili usljed nedostatka finansijskih sredstava, a i onemogućila bi se razmjena znanja i dobrih praksi među institucijama/organizacijama koje mogu učestvovati u Programu.

Programom su obuhvaćena četiri prioriteta u okviru kojih transnacionalna saradnja treba da omogući razvoj i sprovođenje strategija, akcionih planova, pilot akcija i odgovarajućih rješenja, i to:

Prioritet 1: Pametniji Dunavski region;

Prioritet 2: Zeleniji, niskokarbonski Dunavski region;

Prioritet 3: Socijalniji Dunavski region;

Prioritet 4: Bolja saradnja u upravljanju Dunavskim regionom.

Pored navedenih prioriteta, Program obuhvata i tehničku podršku, koja ima za cilj da obezbijedi djelotvorno, efikasno, transparentno i blagovremeno sprovođenje Programa, kao i podizanje svijesti o značaju transnacionalne saradnje kod nacionalnih, regionalnih i lokalnih zajednica, i stanovništva u programskom području. Tehnička podrška je usmjerena, između ostalog, na obezbjeđivanje efikasnog upravljanja i administracije Programom, a u cilju finansiranja aktivnosti koje sprovode Upravljačko tijelo, Zajednički sekretarijat, Revizorsko tijelo, Odbor za nadgledanje, Nacionalna tijela, nacionalni kontrolori, nacionalne kontaktne osobe, kao i svih drugih aktivnosti koje su neophodne u procesu upravljanja Programom.

Ministarstvo evropskih poslova potpisalo je Sporazum o sadržaju Interreg IV-B Programa Dunavskog regiona i potvrdu nacionalnog kofinansiranja 25. jula 2022. godine, i time izrazilo saglasnost sa sadržajem Programa, te se obavezalo da obezbijedi kofinansiranje, neophodno za njegovo sprovođenje. Pored toga, Program Dunavskog regiona je zvanično odobren od strane Evropske komisije 29. novembra 2022. godine.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

Finansijskim sporazumom, shodno uvrđenim uslovima, potvrđuje se učešće Crne Gore u Programu i obezbjeđuju sredstva za njegovo sprovođenje, koji je u potpunosti usklađen sa održivim ciljevima UN-a, Strategijom Evropske unije za Dunavski region, Agendom za održivi razvoj do 2030. i Evropskim zelenim dogovorom, te se isti i postižu predloženim Finansijskim sporazumom.

Interreg IV-B Program Dunavskog regiona je usklađen s procesom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, kao i sa svim relevantnim strategijama i programima Vlade. Ovdje je važno istaći i usklađenost sa sledećim strategijama i programima: Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine, Deklaracija o ekološkoj državi Crnoj Gori od 20. septembra 1991. godine, Agenda 21 (globalni akcioni plan o održivom razvoju za XXI vijek, usvojen na Konferenciji UN-a u Rio de Žaneiru, 1992. godine), Strategija pametne specijalizacije Crne Gore 2019-2024, Strategija upravljanja otpadom Crne Gore do 2030. godine, te Strategija razvoja turizma Crne Gore 2022-2025. godine sa Akcionim planom.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

U skladu sa članom 8 stav 4 Okvirnog partnerskog sporazuma o finansijskoj podršci između

Evropske komisije i Crne Gore o posebnim pravilima za sprovođenje finansijske podrške Unije Crnoj Gori u okviru Instrumenta pretpristupne podrške (IPA III), koji je stupio na snagu 2. novembra 2022. godine, pravila za sprovođenje ovog Programa navode se u Finansijskom sporazumu. Program se s toga sprovodi u skladu s odredbama ovog Finansijskog sporazuma između Evropske komisije i Crne Gore. Opcije za ispunjavanje ciljeva i rešenja definisane su pravnim osnovom ovog Sporazuma.

Pravni okvir za sprovođenje Programa na teritoriji Crne Gore, proističe kako iz navedenih dokumenata tako i iz sljedećih dokumenata:

- a. Uredba (EU) 2021/1060¹ Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. juna 2021. godine o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Evropskom fondu za regionalni razvoj, Evropskom socijalnom fondu plus, Kohezionom fondu, Fond za pravednu tranziciju, i Evropskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu, i finansijska pravila za ove i Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutrašnju bezbjednost, i Instrument za finansijsku podršku u području upravljanja granicama i vizne politike;
- b. Uredba (EU) 2021/1058² Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. juna 2021. godine o Evropskom fondu za regionalni razvoj i Kohezioni fond;
- c. Uredba (EU) 2021/1059³ Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. juna 2021. godine o posebnim odredbama koje se tiču cilja Evropske teritorijalne saradnje (Interreg) podržanog Evropskim fondom za regionalni razvoj i spoljnim finansijskim instrumentima;
- e. Uredba (EU) 2021/1529⁴ Evropskog parlamenta i Savjeta od 15. septembra 2021. godine o uspostavljanju Instrumenta za pretpristupnu podršku (IPA III);
- f. Uredba (EU) 2021/947⁵ Evropskog parlamenta i Savjeta od 9. juna 2021. godine, kojom se uspostavlja Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu saradnju - Globalna Evropa;
- g. Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskog parlamenta i Savjeta od 18. jula 2018. godine o finansijskim pravilima koja se primjenjuju na opšti budžet Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012;
- h. Mjerodavno domaće zakonodavstvo o konkurenciji, državnoj pomoći i javnim nabavkama, i propratni akti.

Zadržavanje statusa quo značilo bi ne samo zadržavanje istog statusa, već zapravo produblivanje navedenih problema i izazova, kao na primjer zagađenje mora. Nerešavanje ovog izazova dovodi do većeg zagađenja, ali i do ugrožavanja zdravlja ljudi koji more koriste i kao resurs prehrane.

Potpisivanje Finansijskog sporazuma za Interreg IV-B Program Dunavskog regiona predstavlja uslov za sprovođenje Programa na teritoriji Crne Gore, te obezbjeđuje uslove za crnogorske partnere, institucije i organizacije, da učestvuju u projektima, i pronalaze rješenja za izazove u saradnji sa partnerima sa područja Dunavskog regiona, te ostvari opšte i specifične ciljeve

¹ SL L 193, 30. 7. 2018, str. 1

² SL L231, 30. 6. 2021, str. 159

³ SL L231, 30. 6. 2021, str. 60

⁴ SL L231, 30. 6. 2021, str. 94

⁵ SL L209, 14. 6. 2021, str. 1

Programa. Postizanjem ovih ciljeva i rešavanjem problema, Crna Gora ostvaruje održiviji razvoj, obezbjeđuje kvalitetnije životne uslove za svoje građane, i harmonizuje svoj razvoj sa razvojem zemalja EU-a.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Rješenja u propisu će uticati na buduće korisnike sredstava koje obezbjeđuje Program, kao i na Ministarstvo evropskih poslova kao učesnika u Programu, posledično i na građane Crne Gore. Samim tim, primjena Finansijskog sporazuma će imati pozitivan uticaj na crnogorske učesnike, institucije, organizacije i opštine, u projektima Programa Dunavskog regiona, doprinoseću razvoju njihovih kapaciteta, i povezujući ih sa relevantnim evropskim akterima koji se bave istim ili sličnim temama.

Kroz Program će biti bespovratno finansirano iz EU sredstava 80% troškova projekata, što se odnosi i na projekte koji se sprovode u okviru svih prioriteta Programa, uključujući i prioritet Tehničke podrške za period od šest godina. Primjena Finansijskog sporazuma zahtjeva trošak u vidu nacionalnog kofinansiranja aktivnosti projekata Programa, koje obezbjeđuje svaki partner pojedinačno, a iznosiće 20% od ukupnih sredstava. Za prioritet Tehničke podrške taj trošak iznosi 15,929,469 eura, što je detaljnije opisano u Procjeni fiskalnog uticaja.

S obzirom da se sprovođenjem Programa, obezbjeđuju bespovratna sredstva u iznosu od 80% troškova projekata u kojima učestvuju crnogorski partneri, te unapređenje kapaciteta crnogorskih partnera u rešavanju izazova navedenih u dijelu Definisane problema, u potpunosti su opravdani troškovi koji nastaju potpisivanjem Sporazuma.

Primjena propisa neće izazvati troškove građanima i privredi, naročito malim i srednjim preduzećima.

Ovim Sporazumom nije predviđeno stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija, kao ni administrativno opterećenje i biznis barijere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?;
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;

- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;**
- **Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.**

- Da, biće potrebno obezbijediti finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore za sprovođenje Finansijskog sporazuma kako bi se kofinansirala Tehnička podrška za sprovođenje Programa, kako je navedeno u prethodno potpisanom Sporazumu o sadržaju Programa i potvrdi nacionalnog kofinansiranja za Program. Ukupan iznos kontribucije za Crnu Goru iznosi 41,629.63 eura.
- Plan plaćanja ovih finansijskih sredstava, odnosno kontribucije, raspoređen je na vremenski period od 6 godina, i to na period od 2022. do 2027. godine.
- Da, potpisivanjem Sporazuma se Crna Gora obavezuje na plaćanje finansijske kontribucije za učešće u Programu.
- Da, finansijska sredstva će biti dio planiranog budžeta za narednu fiskalnu godinu.
- Nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze.
- Hoće, 80% ukupnog iznosa realizovanih projekata koji se finansiraju iz budžeta države, po principu refundacije.
- Metodologija izrade i obračuna proizašla je iz finansijskog okvira Programa.
- Nisu postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda.
- Finansijski sporazum se tek upućuje na mišljenje Ministarstvu finansija.
- Nisu dobijene primjedbe.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, Obrazložiti**

Dokument Finansijskog sporazuma za Interreg IV-B Program Dunavskog regiona kreiran je od strane Evropske komisije. Nakon kreiranja dat je na dalje komentare Upravljačkom tijelu, i predstavnicima zemalja nečlanica Evropske unije koje učestvuju u Programu, a kojima je Sporazum dat na potpis.

U RIA procesu, učestvovali su članovi i posmatrač Odbora za nadgledanje Programa Dunavskog regiona, koji su upoznati sa Programom i kroz trenutnu, kao i kroz dvije prethodne perspektive (2007-2013, i 2014-2020), te su upoznati sa strukturom, sadržajem i prethodnim rezultatima Programa.

Zainteresovane strane prihvataju i slažu se sa sadržajem Finansijskog sporazuma.

7: Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Nisu uočene prepreke za implementaciju propisa.

Mjere za primjenu Sporazuma sadržane su u samom Finansijskom sporazumu, kao i u pravilima programa, te nacionalnoj i regulativi Evropske unije, na koje se ovaj Finansijski sporazum poziva.

Teritorijalna i SWOT analiza programske oblasti pružaju široku sliku socio-ekonomske i ekološke situacije područja Dunavskog regiona. Ova analiza, uz korišćenje indikatora rezultata i učinaka za izbor programskih indikatora prioritet je dat zajedničkim indikatorima koje je obezbjedila Evropska komisija, koja je snažno preporučila izbor zajedničkih indikatora, nakon namjere da se poboljša pokrivenost ulaganja zajedničkim indikatorima u cilju transparentnosti, odgovornosti, praćenja, evaluacije i komunikacije na regionalnom, nacionalnom, nivou Evropske unije i programskih područja.

Na nacionalnom nivou monitoring i evaluaciju sprovodi prije svega Ministarstvo evropskih poslova, a u jednom dijelu i Ministarstvo finansija, zaduženo za Prvi nivo kontrole. Na nivou Programa monitoring vrše Evropska komisija i Revizorsko tijelo Programa. Radu Revizorskog tijela podršku pruža grupa revizora, koja se sastoji od predstavnika država učesnika Programa, i nadležna je za revizije koje se sprovode u svakoj od država pojedinačno.

Datum i mjesto

6. septembra 2023. godine, Podgorica

